

Ο ΜΥΚΗΝΑΪΚΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

Ο Μυκηναϊκός κόσμος (1600-1100 π.Χ.) αναπτύχθηκε στον ελληνικό χώρο, που τότε όπως και τώρα, αποτελούσε τη γέφυρα μεταξύ Ανατολής και Δύσης. Η ακτινοβολία του έφθασε από τη Μ. Ασία, την Εγγύς Ανατολή και την Αίγυπτο έως τη Δυτική Μεσόγειο και τη ΒΔ Ευρώπη. Παραδοσιακά θεωρείται ότι οι φορείς του, οι ελληνόφωνοι Αχαιοί εγκαθίστανται στον ελληνικό χώρο περί το 2000 π.Χ.

Η αρχή του Μυκηναϊκού πολιτισμού, όπως ονομάστηκε από το μεγαλύτερο κέντρο του, τις Μυκήνες στη Πελοπόννησο, σημαδεύεται από την άνοδο ηγετικών ομάδων πολεμιστών, που αναπτύσσουν σχέσεις με τον ήδη προηγμένο μινωικό πολιτισμό της Κρήτης.

Μία εντυπωσιακή εικόνα του πλούτου της πρώιμης μυκηναϊκής εποχής δίνουν οι βασιλικοί λακκοειδείς τάφοι των Μυκηνών του 16ου αι. π.Χ. (Ταφικοί Κύκλοι Α και Β των Μυκηνών) με τα πολύτιμα κτερίσματα, σύμβολα κοινωνικής θέσης και αξιώματος και δημιουργούν τη βάση για το μύθο των πολυχρύσων Μυκηνών του Ομήρου.

Τα μεγάλα ανάκτορα των Μυκηνών, της Τίρυνθας και της Πύλου στην Πελοπόννησο καθώς και των Θηβών στη Βοιωτία τα οποία περιβάλλονται από ισχυρά κυκλώπεια τείχη, αποτελούν τα διοικητικά, οικονομικά, στρατιωτικά και θρησκευτικά κέντρα μιας ευρύτερης περιοχής.

Η κεντρική διοίκηση, ιεραρχικά διαμορφωμένη, με επικεφαλής τον «άνακτα», τηρούσε αρχεία πήλινων πινακίδων στη Γραμμική Β γραφή, την πρώτη ελληνική γραφή, προσαρμογή στην ελληνική γλώσσα της μινωικής γραμμικής Α γραφής. Γύρω από τις ακροπόλεις αναπτύσσονται οργανωμένοι οικισμοί και τοποθετούνται τα νεκροταφεία των θαλαμωτών τάφων, τα πλούσια ευρήματα των οποίων αποκαλύπτουν μια κοινωνικά ιεραρχημένη και ευημερούσα κοινωνία.

Οι μεγαλοπρεπείς θολωτοί τάφοι, όπως ο θολωτός τάφος του Ατρέως στις Μυκήνες, ο θολωτός τάφος του Βαφειού Λακωνίας ή οι θολωτοί τάφοι της μυθικής Ιωλκού στη Θεσσαλία, προορίζονται για την τάξη των ηγεμόνων. Η κατάρρευση του συγκεντρωτικού ανακτορικού συστήματος διοίκησης σημειώνεται στο τέλος του 13ου αι. π.Χ., κατά την παράδοση μετά τον Τρωικό πόλεμο, που αποτελεί μια κοινή επιχείρηση των Αχαιών ηγεμόνων. Ως αίτια προβάλλονται η κοινωνική αναταραχή, η οικονομική εξασθένηση, οι μετακινήσεις των λαών “της ξηράς και της θάλασσας” στη Μεσόγειο, που καταστρέφουν τα κέντρα της Μ. Ασίας και της Ανατολής καθώς και οι, ανασκαφικά τεκμηριωμένοι, ισχυροί σεισμοί. Οι αλλαγές αυτές σημαδεύουν την αρχή μιας νέας περιόδου στην Ελλάδα κατά τον 12ο αι. π.Χ., που είναι και ο τελευταίος του μυκηναϊκού πολιτισμού. Δημιουργούνται συνθήκες ελεύθερης ανάπτυξης των τοπικών κέντρων στην Πελοπόννησο, τις Κυκλάδες, την Κρήτη, ενώ η ζωή συνεχίζεται και στις γνωστές ακροπόλεις, στις Μυκήνες και κυρίως στην Τίρυνθα.

Το τέλος του μυκηναϊκού πολιτισμού, κατά τον 11ο αι. π.Χ., επιφέρει αναπόφευκτα μια πολιτιστική υποχώρηση, κατά τη διάρκεια ωστόσο της γεωμετρικής εποχής και μέχρι τον 8ο αι. π.Χ. δημιουργούνται οι βάσεις της ανάπτυξης της ελληνικής πόλης. Ο μυκηναϊκός πολιτισμός ανήκει εφεξής στο χώρο των μύθων...

[Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο/Συλλογή Μυκηναϊκών Αρχαιοτήτων](#)